

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 4. De Utilitate S. Scripturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

De Utilitate S. Scripturæ.

19

ardua, intelligere ac dijudicare valet, sed imperfectè & ex parte duntaxat; donec in altera vita evadat in virum perfectum, & nemine exterius docente, omnia per seipsum clarissimè in verbo divino cognoscat.

§. IV.

De Utilitate S. Scripturæ.

De hac utilitate in genere sapienter & verè discutit S. Augustinus l. 2. de doctr. Christ. cap. ult. dum dixit: *Quid quia homo extra didicerit, si noxium est, ibi damnatur: si utile est, ibi invenitur. Et cum ibi quisque invenit omnia, quæ utiliter alibi didicit, multò abundantius ibi inveniet ea, quæ nusquam omnino alibi, sed in illarum tantummodo Scripturarum mirabili altitudine, & mirabili humilitate discuntur.* In specie verò quatuor assignat utilitates S. Paulus 2. Tim. 3. dum ait: *Omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, ut perfectus sit homo DEI ad omne opus bonum instructus.* Ad quas sanè utilitates velut radices & fontes aliarum omnes reliquæ revocari possunt, uti ex earum clariori explanatione mox subjicienda patebit.

Primò ergo ad docendum utilis dicitur S. Scriptura; quod usque adeò proprium est illi, ut meritò prima scientiarum dicatur, utpote quæ ipsi Theologiæ, scientiæ augustissimæ principia dicat, quibus Theologus suas demonstrationes, mentis ratiocinio velut Matre fetus novos gignat atque proliciat, quemadmodum Cornelius de Lapide in præf. c. 1. loquitur, ubi etiã addit, eum, qui Theologiam à S. Scripturæ commentatione divellere se posse putat, prolem sine Matre, domum sine fundamentis, & ad instar terræ pensilem, aqueductus sine scaturigine, segetem sine semine, conclusionem sine principiis, uti desultoria, ita delusoria levitate frustra sperare, & expectare, id quod authoritate S. Dionysii c. 1. de divin. nomin. probat, sic discurrentis: *Nulla ratione præsumendum est, aliquid de supersubstantiali, secretissimâque Deitate dicere aut cogitare, præter ea, quæ nobis sacra eloquia tradiderunt, nam suprema, divinâque scientia, ignorantis illius ipsi adscribenda, tantumque sui ad celsiora contendere,*
quan-

quantum seipsum divinorum eloquiorum radius insinuare dignatur, cetera verò ut ineffabilia casto honoranda silentio. Et enim mens illa omnibus inaccessa substantiis, sed ab ea, quantum illi placet, porrecta manu, sacris literis subvehimur ad Sapientios illos fulgores hauriendos, atque ab his ad divinos hymnos dirigimur, & sacras laudationes effingimur. Quare non immeritò ob hanc utilitatem Antonius Balinghem c. 10. n. 1. præpar. ad loc. comm. S. Scripturam Soli comparat, eò quod sicut Sol Dux, & Princeps, & Moderator Luminum reliquorum tanta est magnitudine ac fulgore præditus, ut cuncta in lumine illustret, etiam eos, qui nobis stant obliqui seu ad versus; sic S. Scriptura suis doctrinis penetret omnia, & omnem partem se propaget, etiam ad ipsos ad versus nobis Antipodas.

Secundò ad arguendum quoque utilis est, id est, ad errores & hæreses convincendas; ob quam causam rectè à nonnullis illa Canticum c. 4. verba eidem applicantur: Sicut turris Davidis collum tuum, qua adificata est cum propugnaculis mille clypei pendent ex ea, & omnis armatura fortium. Verum enim, ut Justus Episcopus in Cant. ait, in hac Sancta Scriptura omnis armatura fortium reperitur, ex qua vel contra Diabolum, vel contra Ministros eius fortiter repugnatur; nam ipse Dominus, cum in deserto tentaretur, ex hac turri armaturam produxit, cum eum prolati ex S. Scriptura testimonio aspernati, quaque devicit. Unde meritò in publicis Conciliis commemoratur, ut supra vidimus, hæc Scriptura in medio statutur, ut indicaretur, hoc esse armamentarium, ex quo Patres ejusdem Concilii, qui velut Sexaginta fortissimi Ecclesie, tanquam lectulum Salomonis cœlestis, id est, Christi circumdant, & protegunt, arma ad hæreses profligandas essent prompturi. Sed & S. Paulus id ipsum confirmavit, quando Christianos Milites instructurus Eph. 6. ex hoc armamentario arma desumpsit, dicens: Propterea accipite armamentum DEI, ut possitis resistere in die malo. & in omnibus perfestitate. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & loriceam iustitie, & calceati pedes in præparatione Evangelii, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo positus omnia nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis assumite, & diem Spiritus, quod est Verbum DEI.

3. Ad corripiendum quoque, id est, peccata castiganda & corrigenda utilem esse S. Scripturam, præclare S. Chryostomus Conc. 3. de Lazaro docuit sequentibus verbis: *Magna adversus peccatum munitio est Scripturarum lectio; magnum præcipitium, profundum baratrum Scripturarum ignorantia, ea res vitam corruptam invexit, hoc sursum, deorsum miscuit omnia: omnium sanè medicinarum thesaurus divina Scriptura sunt, & si ve affectus sedare, si ve pecuniarum cupiditatem expellere, si ve fortem animum induere velimus, quàm plurima hinc remedia invenire possumus. Imò vel ipsius aspectum S. Scripturæ plurimum valere ad infringendas Dæmonis vires, animumque à peccatis cohibendum, idem S. Pater affirmat; sic enim pergit in eadem concione: Quomodo arma regalia reposita, etiam si nemo fuerit, qui possideat, tamen illi, qui habitant in adibus, ubi reposita sunt, multam præbent custodiam, ac tutamen, dum neque Latrones, neque parietum perforatores, neque alius quispiam Sceleratorum audes eam aggredi domum; sic ubicunque fuerint fibri spirituales, illinc expellitur omnis vis diabolica, multiæque in habitantibus accedit consolatio. Quandoquidem ipse etiam per se librorum aspectus segniores nos reddit ad peccandum. Quod si peccaverimus, reversi domum, conspectis libris acrius nos redarguit conscientia, reddimurque remissiores ad eadem repetenda; si in sanctimonia persistimus, ex libris reddimur tutiores, firmioresque; Nam simul atque tetigit aliquis Evangelium, mox composuit suam ipsius mentem, & à rebus mundanis abduxit: idque ex ipso solo aspectu. Quod si accesserit diligens lectio, non aliter, quàm in sacris aditis rebus divinis vacans anima sic repurgatur, meliorque redditur, DEO cum ipso per ipsas scripturas colloquente. Hinc & S. Hieronymus ad Nepotianum scripsit: Ama lectionem scripturarum, & carnis vitia non amabis, miròque modo in te universa eius incendia extinguentur. Id quod re ipsa S. Augustinus expertus est, ut quem vitiiis & luto carnis profundissime immersum, sola S. Scripturæ lectio extraxit, ut ipsemet l. 8. c. 12. Confess. fatetur. Ut adeò merito dixerit S. Isidorus l. 3. de summo bono: Geminum confert donum lectio Sanctarum Scripturarum, si ve quia mentis intellectum erudit, seu quòd à mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem DEI perducit.*

Quartò denique ad erudiendum in iustitia, id est, ad virtutum perfectionem obtinendam, utilem esse S. Scripturam ingeniosè ostendit S. Gregorius, dum ho. 10. in Ezech. explicans illud Psalmi 103. *Extendens cœlum sicut pellem*, divinam Scripturam confert cum cœlesti corpore, quòd de cano- bis & Sol Sapientiæ, & Luna Scientiæ, & ex antiquis Patribus Stellæ exemplorum, & virtutum omnium luceant. Sed & Liranus id ipsam confirmat, dum illa verba Salomonis Prov. 31. de muliere sapiente prolata: *Stragulatam* (id est, variis coloribus intextam, ideòque intuentium aspectum mirificè pascentem) *fecit sibi*: S. Scripturæ applicat, atque eam sibi fecisse talem vestem, dum virtutum omnium & doctorum disciplinam tradit, atque ad ea magno studio hortatur. Nec horratur duntaxat, sed, ut Joannes Picus apud Balinghem c. 13. præpar. ad loc. comm. n. 10. ait, etiam cogit, & agit, vim infert; *Legis quidem*, inquit, *rudia verba, & asperitas, sed viva, sed animata, flamma, aculeata, ad irium spiritum penetrantia, hominem totum potestate mirabili transfusantia*. Quam quidem efficaciam citatus Balinghem ex- provenire censet, quòd DEI Verbum sit, atq; adeò ad DEI pertineat, ut omnem sermoni suo perfectionem tribuat, est, non tantum auctoritatem & veritatem ad illustrandum intellectum, sed etiam efficaciam ad movendam voluntatem conferat, singularia scilicet auxilia legentium vel audientium animis largiendo, quibus ad eas virtutes, quas S. Scriptura proponit, & commendat, exereendas impellantur. Id quod Discipuli in Emaus euntes Luc. ult. sunt experti, dum expectationem S. Scripturæ à Christo audientes dixerunt: *Nonne hoc nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in scripturis, & aperiret nobis Scripturas?* Ut adeò considerando has virtutes meritò dixerit S. Augustinus epist. 2. *Ille huic doctor inimicus est animus, qui vel errando eam nescit esse salutariam, vel adit agrosando medicinam.*

§. V.

De Jucunditate S. Scripturæ.

Magnam inesse jucunditatem S. Scripturæ, suo jactantem testimonio S. David, S. Jeremias, & Jonathas summi Gentis Judaicæ Sacerdos confirmârunt, dum primus quidem